SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1047

av Eva Lindh m.fl. (S)

Möjlighet för fler att donera

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kännedomen om donationsregistret så att fler aktivt tar ställning till organdonation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en omvänd beslutsordning för organdonation där den som inte vill donera aktivt behöver göra sin inställning känd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

De flesta av oss tänker sällan på organdonation i vardagen. Först när en närstående drabbas av en katastrofal hjärnskada eller när livet inte längre går att rädda blir frågan plötsligt verklig.

Enligt en studie gjord av Socialstyrelsen är 8 av 10 svenskar positivt inställda till att donera sina organ, men trots detta är bara 2 av 10 med i organdonationsregistret. Samtidigt väntar många på en organtransplantation och väntelistan blir längre. Bristen på organ har lett till att människor har dött i väntan. Organdonation räddar liv. Många svenskar lever i dag sina liv med transplanterade organ och fler hoppas på möjligheten att få ett för att kunna leva vidare.

Just nu har vi ett system där ett passivt ställningstagande till organdonation tolkas som negativt. För att donera måste man aktivt ta ställning och anmäla sig till registret. Denna modell innebär att många potentiella donatorer inte finns registrerade.

Beslutet att inte vilja donera sina organ måste självklart respekteras. Vi behöver ett system som underlättar donationer samtidigt som individens valfrihet respekteras. Om vi skulle öka kunskapen om donationsregistret skulle fler som är positiva till organdonation men ännu inte anmält sig kunna göra det. På så sätt skulle vi kunna öka donationsviljan och rädda fler liv.

Det finns också anledning att överväga om beslutsordningen bör förändras, så att den som inte vill donera sina organ aktivt behöver göra sin inställning känd. En sådan omvänd beslutsordning skulle kunna ge fler människor möjlighet att bli donatorer och därmed bidra till att fler liv kan räddas.

En förändring av beslutsordningen måste dock förenas med ett stort ansvar för samhället att informera. Alla människor måste få tydlig och lättillgänglig information om vad organdonation innebär, hur man tar ställning och hur man gör sin vilja känd. Den som inte vill donera ska ha samma möjlighet som den som vill donera att uttrycka sin vilja och få den respekterad. Det ska vara ett personligt och informerat beslut.

Vi behöver därför både öka kännedomen om donationsregistret och överväga om en omvänd beslutsordning kan ge fler möjligheten att donera. Målet måste vara att fler människor ska kunna få en livräddande transplantation, samtidigt som varje människas självbestämmande och vilja respekteras.

Eva Lindh (S)

Teresa Carvalho (S) *Johan Andersson (S)*

Elias Aguirre (S)